

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПЗВО «ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА АКАДЕМІЯ ІВАНА ЗОЛОТОУСТОГО»**

Факультет гуманітарних наук

Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Канонічне право I (загальні норми)

Освітньо-професійна програма Богослов'я

Спеціальність 041 Богослов'я

Галузь знань 04 Богослов'я

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Затверджено на засіданні кафедри богослов'я,
Протокол № 2 від 13 вересня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Програмні компетентності
5. Програмні результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	<i>Канонічне право I (загальні норми)</i>
Викладач (-і)	Левицький Олександр Олександрович – доктор наук з богослов'я, доцент, професор кафедри богослов'я
Контактний телефон викладача	+38-067-399-44-12
Е-mail викладача	olevytsky@ifaz.edu.ua
Формат дисципліни	2. Цикл професійної підготовки 2.1. Блок нормативних дисциплін
Обсяг дисципліни/ кредити ЄКТС	Лекції, практичні заняття, індивідуальна робота студента, самостійна робота студента 2 курс (2022) – 120 год. / 4 кредити ЄКТС, 2 курс (2021) – 120 год. / 4 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://ifaz.edu.ua/novyny/967-sylabusy-kb-bak.html
Консультації	Відповідно до графіку індивідуальних занять і консультацій на кафедрі богослов'я
2. Анотація до курсу	
Навчальна дисципліна « <i>Канонічне право I (загальні норми)</i> » є одним із базових освітніх компонентів, обов'язковою навчальною дисципліною циклу професійної підготовки студентів спеціальності 041 «Богослов'я».	
3. Мета та цілі курсу	
<p><i>Мета дисципліни «Канонічне право I (загальні норми)»</i> є формування в студентів знання про історичний розвиток канонічного права, взаємозв'язок канонічного права і богослов'я, джерела канонічного права, загальні норми канонічного права в цілому та зокрема Кодексу канонів Східних Церков.</p> <p><i>Завданнями дисципліни «Канонічне право I (загальні норми)»</i> є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - сформуванню в студентів вміння проводити пошук та аналіз джерел інформації з канонічного права, чітко й логічно викладати свою думку; - ознайомити та сприяти засвоєнню студентами основоположних понять канонічного права, знань про предмет, богословське обґрунтування та методи канонічного права, його взаємозв'язки з іншими дисциплінами, джерела та норми канонічного права, етапи та стан кодифікації канонічного права; - навчити студентів інтерпретувати основні види джерел канонічного права; - розвивати історичний і богословський світогляд, здатність аналізувати норми канонічного права та вказати на їх практичне застосування. 	
4. Програмні компетентності	
<p>У результаті вивчення дисципліни «<i>Канонічне право I (загальні норми)</i>» (код дисципліни за ОПП 2022 р. – ПП-27) студент повинен отримати:</p> <p><i>інтегральні компетентності:</i></p> <p>ІК-1 Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі в галузі богослов'я;</p> <p><i>загальні компетентності:</i></p> <p>ЗК-1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;</p> <p>ЗК-5 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;</p> <p>ЗК-6 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;</p> <p>ЗК-8 Здатність працювати автономно;</p> <p><i>фахові компетентності:</i></p>	

ФК-4 Здатність аналізувати й характеризувати усталені та нові богословські традиції, богослужбові та релігійно-правові практики;

ФК-6 Здатність критично усвідомлювати безперервність процесу богословських студій;

ФК-7 Здатність розуміти сукупність методів і проблем в різних галузях богословських досліджень;

ФК-8 Здатність до письмового та усного викладу богословських суджень;

ФК-13 Здатність проводити консультативну і експертно-аналітичну діяльність в галузі богослов'я.

5. Програмні результати навчання

У результаті вивчення дисципліни «*Курсова робота з дисципліни «Історія філософії»*» (код дисципліни за ОПП 2022 р. – ПП-27) студент повинен отримати:

ПРН-4 Аналізувати інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, інтерпретувати, впорядковувати, класифікувати й систематизувати інформацію;

ПРН-5 Використовувати сучасні технології, зокрема цифрові, для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності;

ПРН10 Аналізувати першоджерела та наукові праці, визначальні для оформлення богословських традицій;

ПРН12 Застосовувати усні, письмові і візуальні способи передачі інформації;

ПРН19 З'ясовувати роль, вплив та значення історичного, соціально-політичного, мовно-культурного контексту на формування основних богословських доктрин і практик.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин – 120 год. / 4 кредити ЄКТС
Лекції	4 курс (2022) – 50 год., 4 курс (2021) – 50 год., 4 курс (2020) – 50 год., 4 курс (2019) – 50 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	4 курс (2022) – 25 год., 4 курс (2021) – 25 год., 4 курс (2020) – 50 год., 4 курс (2019) – 50 год.
індивідуальна робота	4 курс (2022) – 5 год., 4 курс (2021) – 5 год., 4 курс (2020) – 6 год., 4 курс (2019) – 6 год.
самостійна робота	4 курс (2022) – 40 год., 4 курс (2021) – 40 год., 4 курс (2020) – 14 год., 4 курс (2019) – 14 год.

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий/ Вибірковий
4 курс (2022) – 7,8; 4 курс (2021) – 7,8; 4 курс (2020) – 7,8; 4 курс (2019) – 7,8	041 Богослов'я	4 курс (2022) – 4; 4 курс (2021) – 4; 4 курс (2020) – 4; 4 курс (2019) – 4	Обов'язкова дисципліна циклу практичної підготовки

Тематика курсу «*Канонічне право I (загальні норми)*»

Тема, план	Форма заняття	Завдання, год	Термін виконання
------------	---------------	---------------	------------------

Змістовий модуль 1. Вступ до канонічного права: історія та джерела.

Тема 1. Вступні поняття канонічного права.

Загальні поняття права. Природне право. Позитивне право. Мораль і право.

Тема 2. Предмет канонічного права.

Термінологія. Основні етапи формування канонічного права на Християнському Сході та Заході. Школи канонічного права на Християнському Заході.

Тема 3. Богословське обґрунтування канонічного права.

Православний погляд. Протестантський погляд. Спроба богословського обґрунтування канонічного права в Київській Церкві.

Тема 4. Метод канонічного права.

Дискусія про метод канонічного права після II Ватиканського Собору. Православний погляд на метод канонічного права.

Тема 5. Місце канонічного права у правовій системі.

Взаємовідносини між церковним та державним правом упродовж історії. Системи правознавства у світі. Ситуація навколо визнання церковного права у сучасному світі.

Тема 6. Джерела канонічного права: матеріальні джерела.

Божественне право. Церква як джерело свого права.

Тема 7. Джерела канонічного права: формальні джерела.

Святе Письмо. Священне церковне передання. Найдавніші пам'ятки церковного права.

Тема 8. Джерела канонічного права: формальні джерела.

Церковні звичаї. Правила Помісних Соборів.

Тема 9. Джерела канонічного права: формальні джерела.

Правила Вселенських Соборів. Правила Святих Отців Церкви.

Тема 10. Джерела канонічного права: формальні джерела.

Канонічні збірники християнського Сходу. Візантійські інтерпретатори канонів.

Тема 11. Джерела церковного права в Західній Церкві.

Вселенські (загальні) собори. Канонічні збірники. Папські конституції. Конкордати.

Тема 12. Кодифікація церковного законодавства.

Кодифікація взагалі. Кодифікація законодавства Римо-Католицької Церкви.

Тема 13. «Перша» кодифікація законодавства Східних Католицьких Церков.

Підготовчі роботи. Чотири Motu-Proprio.

Тема 14. «Друга» кодифікація законодавства Східних Католицьких Церков.

Директиви для ревізії Кодексу східного канонічного права. II Ватиканський Собор і «друга» східна кодифікація. Етапи і перебіг кодифікації. Проголошення Кодексу канонів Східних Церков. Оцінка ККСЦ.

Тема 15. Партикулярне право.

Кодекс канонів Східних Церков і партикулярне право як таке. Партикулярне право УГКЦ.

Література до змістовного модуля № 1:

Бачинський О. Паво Церковне. Львів, 1900.

Кирил В. Місце канонічного права у правовій системі // Богословія. – Львів, 2001. – С. 343-352.
Лода Н. Богословія і канонічне право // Богословія. – 2001. – Т. 65. – С. 353-363.
Мудрий С. Публічне право Церкви і Конкордати. – Івано-Франківськ: ІФТА, 2002.
Ghirlanda Gianfranco. Introduzione al diritto ecclesiale. – Edizione Piemme, 1997.
Erdo P. Storia della scienza del Diritto Canonico. – Roma, 1999.
Ferme B. Introduzione alla storia del Diritto Canonico. – Roma, 1998.
Longo C. Scherillo G. Storia del diritto romano. – Milano, 1994.
Mori G., Salachas D. Ordinamenti giuridici delle Chiese Cattoliche orientali. – Mulino, Bologna, 2001.
Moselli Luciano. Introduzione alla storia del diritto e delle istituzioni ecclesiali. – Torino, 1992.
Nedungath G., Featherstone M. The Council in Trullo revisited // Kanonica. – 6. – Roma, 1995.
Orsy Ladislas, SJ. Theology and Canon Law. – Collegeville, Minnesota: The Liturgical Press, 1992.
Salachas D. Il Diritto canonico delle chiese oriental nel primo millenio. – Roma, Bologna, 1997.
Zuzek I. Understanding the Eastern Code // Kanonica. – 8. – Roma, 1997.

Змістовий модуль 2. Канонічне право 1: загальні норми ККСЦ

Тема 1. Загальні поняття про Кодекс канонів Східних Церков.

Історія виникнення ККСЦ. Апостольська конституція «Священні канони». Поділ Кодексу.

Тема 2. Вступні канони (канн. 1-6, пор. канн.1501, 656-657, 668, 673-674, 98-99, 1506-1509, 67, 225, 793, 343, 764, 874, 954).

Адресати Кодексу. Значення давнього канонічного права. ККСЦ і літургійні книги. ККСЦ і державно-церковні угоди.

Тема 3. Церковний закон.

Проголошення і опублікування церковних законів (канн.1488-1489, пор. канн. 191, 241, 112.2, 54.1). Підлеглість законам (канн.1490-1492). Загальне і партикулярне право (канн. 1493, 1502.2). Тлумачення законів (канн. 1498-1500). Відсутність закону (канн. 1501). Чоловічий і жіночий рід в законах (кан. 1505, пор. кан. 780.1). Значення цивільного права в церковному законодавстві (кан. 1504, пор. канн. 780.1, 1020, 1040).

Тема 4. Юридичне значення звичаю у Церкві (канн. 1506-1509, пор. канн. 6 п.2, 67, 225, 343, 764, 793, 874. 3, 954).

Критерії правосильності звичаю. Звичай, що виразно відкидається правом. Звичай, що суперечить праву.

Тема 5. Адміністративні акти (канн. 1501-1511 (канн. 979, 981, 980.2); 1521-1526).

Види, тлумачення та правосильність адміністративних актів. Процедура у видаванні позасудових декретів. Виконання адміністративних актів.

Тема 6. Рескрипти (канн. 1527-1539).

Умови правосильності рескриптів. Привілеї. Диспензи.

Тема 7. Рекурси проти адміністративних актів (канн. 996-1006).

Рекурси проти адміністративних актів.

Тема 8. Канонічне значення віку в ККСЦ.

Повноліття, неповноліття, дитинство (канн. 909-910). Канонічне значення віку у ККСЦ (канн. 29-30, 34, 210.1, 297.2, 444.3, 800, 818 п.1, 1413, 1490). Права нехрещених у Церкві (канн. 586-588, 803, 875, 1043, 1134, 1360, 1384).

Тема 9. Канонічне значення місця проживання у ККСЦ.

Постійне і тимчасове місце проживання, мандрівник, неосілий (канн. 911-915, 917). Канонічне значення місця проживання у ККСЦ (кан. 916 (кан. 193), пор. канн. 722.4, 726.2-3, 759.2, 767.2, 831, 1491). Компетентний суд (канн. 1074-1075, 1359).

Тема 10. Спорідненість і посвоячення.

Природна спорідненість і посвоячення (канн. 918-919, пор. канн. 122.1, 247.3, 263.3, 795.3, 808.1-809.1, 1041, 1106, 1229.2). Духовна і правова спорідненість (канн. 810-812).

Тема 11. Юридичні акти (канн. 931-935; пор. канн. 820, 821, 825).

Умови правосильності юридичного акту. Порада і згода як умови правосильності юридичного акту. Дефекти правосильності юридичного акту.

Тема 12. Канонічне призначення урядів (канн. 938-964; пор. канн. 69, 72, 149, 153, 168, 181, 183.3-4).

Поняття уряду в Церкві. Надання уряду. Вибори. Постуляція.

Тема 13. Втрата уряду (канн. 965-978; пор. канн. 62, 126.2, 210.1, 251.1, 297.2, 1388-1400).

Зречення, перенесення, усунення, позбавлення. Процедура при усуненні або перенесенні парохів.

Тема 14. Карні санкції у Церкві.

Поняття кари (кан. 1401). Про кари і злочини взагалі (канн. 1402-1435 – вибрані канони). Окремі кари (канн. 1436-1467).

Тема 15. Давність і обчислення часу.

Давність і обчислення часу (канн. 1540-1546).

Література до змістовного модуля № 2:

Кодекс канонів Східних Церков. – Рим, 1993.

Мудрий С. Короткий коментар Кодексу Канонів Східних Церков: вибрані титули. – Івано-Франківськ, 2002.

Поспішил В. Східне Католицьке Церковне Право. – Львів, 1997.

Путівник по Східному Кодексу. Коментар до Кодексу Канонів Східних Церков / під ред. Дж. Недунгата. – Львів, 2008.

Commento al Codice dei Canoni delle Chiese Orientali // Pio Vito Pinto. – Citta del Vaticano, 2001.

Bharanikulangara Kuriakose. Particular Law of the Eastern Catholic Churches. – New York, 1996.

Nedungat G. Particular Codes and Catholicity // The Spirit of the Eastern Code. – Center for Indian and Inter-religious Studies Rome; dharmarm Publications, Bangalore, 1993. – P. 200-217.

Salachas Dimitros. Istuzioni di diritto canonico delle Chiese Orientali: Prospettive ecumeniche e limiti // Euntes Docete. – 49 (1996). – P. 229-265.

Структура залікового кредиту з дисципліни «Канонічне право I (загальні норми)»

(денна форма навчання)

	Кількість годин			
	Лекції	Прак-тичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота
Змістовий модуль 1.				
Тема 1. Вступні поняття канонічного права.	2	1	1	0,5
Тема 2. Предмет канонічного права.	2	1		0,5
Тема 3. Богословське обґрунтування канонічного права.	2	1		0,5
Тема 4. Метод канонічного права.	2	1		0,5
Тема 5. Місце канонічного права у правовій системі.	2	1		1
Тема 6. Джерела канонічного права: матеріальні джерела	2	1	1	1

<i>Тема 7. Джерела канонічного права: формальні джерела</i>	2	1		0,5
<i>Тема 8. Джерела канонічного права: формальні джерела</i>	2	1		0,5
<i>Тема 9. Джерела канонічного права: формальні джерела</i>	2	1		1
<i>Тема 10. Джерела канонічного права: формальні джерела</i>	2	1		1
<i>Тема 11. Джерела церковного права в Західній Церкві</i>	2	1		1
<i>Тема 12. Кодифікація церковного законодавства</i>	2	1	1	1
<i>Тема 13. «Перша» кодифікація законодавства Східних Католицьких Церков</i>	2	1		1
<i>Тема 14. «Друга» кодифікація законодавства Східних Католицьких Церков.</i>	2	1		1
<i>Тема 15. Партикулярне право</i>	2	1		1
Всього за модуль №1 (1 семестр)	30	15		3
Змістовий модуль 2. Канонічне право 1: загальні норми ККСЦ				
<i>Тема 1. Загальні поняття про Кодекс канонів Східних Церков</i>	1	-	1	2
<i>Тема 2. Вступні канони (канн. 1-6, пор. канн.1501, 656-657, 668, 673-674, 98-99, 1506-1509, 67, 225, 793, 343, 764, 874, 954).</i>	2	1		2
<i>Тема 3. Церковний закон.</i>	1	1		2
<i>Тема 4. Юридичне значення звичаю у Церкві (канн. 1506-1509, пор. канн. 6 п.2, 67, 225, 343, 764, 793, 874. 3, 954).</i>	2	-		2
<i>Тема 5. Адміністративні акти (канн. 1501-1511 (канн. 979, 981, 980.2); 1521-1526).</i>	2	-		2
<i>Тема 6. Рескрипти (канн. 1527-1539).</i>	1	1		2
<i>Тема 7. Рекурси проти адміністративних актів (канн. 996-1006).</i>	1	1		2
<i>Тема 8. Канонічне значення віку в ККСЦ.</i>	1	1	1	2
<i>Тема 9. Спорідненість і посвоячення.</i>	1	1		2
<i>Тема 10. Юридичні акти (канн. 931-935; пор. канн. 820, 821, 825).</i>	1	1		2
<i>Тема 11. Канонічне призначення урядів (канн. 938-964; пор. канн. 69, 72, 149, 153, 168, 181, 183.3-4).</i>	2	1		2
<i>Тема 12. Втрата уряду (канн. 965-978; пор. канн. 62, 126.2, 210.1, 251.1, 297.2, 1388-1400).</i>	2	-		2
<i>Тема 13. Карні санкції у Церкві.</i>	2	1		2
<i>Тема 14. Давність і обчислення часу.</i>	1	1		2
Всього за модуль №2 (2 семестр)	20	10	2	28
Разом з дисципліни	50	25	5	40

7. Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання	У навчальному процесі використовуються наступні методи навчання: <ul style="list-style-type: none"> • лекції, у тому числі й проблемні; • практичні (семінарські) заняття;

курсу	<ul style="list-style-type: none"> • індивідуальна робота під керівництвом викладача; • самостійна робота студентів (реферування літератури у бібліотеці, в Інтернеті, підготовка творчих завдань тощо); • опитування, • тестування, • ділові ігри тощо. <p>У процесі вивчення дисципліни «Канонічне право I (загальні норми)» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студентів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - поточне тестування та опитування; - оцінювання виконання творчих завдань; - підсумковий екзамен. <p>Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Канонічне право I (загальні норми)» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту*:</p> <table border="1" data-bbox="470 638 1385 936"> <tr> <td data-bbox="470 638 798 824">Заліковий модуль 1 (підсумкова оцінка за поточне опитування)</td> <td data-bbox="798 638 1125 824">Заліковий модуль 2 (творчі завдання за темами № 1, 2, 3, 4, 5, 6)</td> <td data-bbox="1125 638 1385 824">Заліковий модуль 4 (письмовий екзамен)</td> </tr> <tr> <td data-bbox="470 824 798 880">40 %</td> <td data-bbox="798 824 1125 880">40 %</td> <td data-bbox="1125 824 1385 880">20 %</td> </tr> <tr> <td data-bbox="470 880 798 936">тиждень (2-15)</td> <td data-bbox="798 880 1125 936">тиждень (6)</td> <td data-bbox="1125 880 1385 936">сесія</td> </tr> </table> <p style="text-align: center;">Шкала оцінювання:</p> <table border="1" data-bbox="483 974 1465 1422"> <thead> <tr> <th data-bbox="483 974 667 1086">За шкалою академії</th> <th data-bbox="667 974 914 1086">За національною шкалою</th> <th data-bbox="914 974 1465 1086">За шкалою ECTS</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="483 1086 667 1120">90–100</td> <td data-bbox="667 1086 914 1120">відмінно</td> <td data-bbox="914 1086 1465 1120">A (відмінно)</td> </tr> <tr> <td data-bbox="483 1120 667 1153">85–89</td> <td data-bbox="667 1120 914 1153" rowspan="2">добре</td> <td data-bbox="914 1120 1465 1153">B (дуже добре)</td> </tr> <tr> <td data-bbox="483 1153 667 1187">75-84</td> <td data-bbox="914 1153 1465 1187">C (добре)</td> </tr> <tr> <td data-bbox="483 1187 667 1220">65-74</td> <td data-bbox="667 1187 914 1220" rowspan="2">задовільно</td> <td data-bbox="914 1187 1465 1220">D (задовільно)</td> </tr> <tr> <td data-bbox="483 1220 667 1254">60-64</td> <td data-bbox="914 1220 1465 1254">E (достатньо)</td> </tr> <tr> <td data-bbox="483 1254 667 1288">35-59</td> <td data-bbox="667 1254 914 1288" rowspan="2">незадовільно</td> <td data-bbox="914 1254 1465 1288">FX (незадовільно з можливістю повторного складання)</td> </tr> <tr> <td data-bbox="483 1288 667 1321">1-34</td> <td data-bbox="914 1288 1465 1321">F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)</td> </tr> </tbody> </table>	Заліковий модуль 1 (підсумкова оцінка за поточне опитування)	Заліковий модуль 2 (творчі завдання за темами № 1, 2, 3, 4, 5, 6)	Заліковий модуль 4 (письмовий екзамен)	40 %	40 %	20 %	тиждень (2-15)	тиждень (6)	сесія	За шкалою академії	За національною шкалою	За шкалою ECTS	90–100	відмінно	A (відмінно)	85–89	добре	B (дуже добре)	75-84	C (добре)	65-74	задовільно	D (задовільно)	60-64	E (достатньо)	35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)
Заліковий модуль 1 (підсумкова оцінка за поточне опитування)	Заліковий модуль 2 (творчі завдання за темами № 1, 2, 3, 4, 5, 6)	Заліковий модуль 4 (письмовий екзамен)																													
40 %	40 %	20 %																													
тиждень (2-15)	тиждень (6)	сесія																													
За шкалою академії	За національною шкалою	За шкалою ECTS																													
90–100	відмінно	A (відмінно)																													
85–89	добре	B (дуже добре)																													
75-84		C (добре)																													
65-74	задовільно	D (задовільно)																													
60-64		E (достатньо)																													
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)																													
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)																													
Вимоги до письмових робіт	Студенти повинні виконати письмові роботи: * творчі завдання до окремих тем практичних занять; * екзаменаційна робота.																														
Практичні заняття	Оцінюється відвідуваність усіх занять упродовж семестру та виконання всіх передбачених видів роботи студентів (ведення конспекту лекцій, усні відповіді, творчі завдання, екзамен) за 100-бальною шкалою.																														
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни « Канонічне право I (загальні норми) » форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню (залікові модулі № 1 (усне опитування на практичних заняттях), № 2 (творчі завдання за темами № 1, 2, 3, 4, 5, 6), № 3 (екзамен)). Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 60 балів.																														
8. Політика курсу																															
Політика курсу « Канонічне право I (загальні норми) » передбачає перездачу кожного залікового модуля через отриману негативну оцінку або пропуски занять без поважних причин.																															

У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентіві повторно виконати необхідний вид роботи.

9. Рекомендована література

Основна:

- Бачинський О. Паво Церковне. Львів, 1900.
Кодекс канонів Східних Церков. – Рим, 1993.
Мудрий С. Короткий коментар Кодексу Канонів Східних Церков: вибрані титули. – Івано-Франківськ, 2002.
Мудрий С. Публічне право Церкви і Конкордати. – Івано-Франківськ: ІФТА, 2002.
Поспішил В. Східне Католицьке Церковне Право. – Львів, 1997.
Путівник по Східному Кодексу. Коментар до Кодексу Канонів Східних Церков / під ред. Дж. Недунгата. – Львів, 2008.

Додаткова:

- Кирил В. Місце канонічного права у правовій системі // Богословія. – Львів, 2001. – С. 343-352.
Лода Н. Богословія і канонічне право // Богословія. – 2001. – Т. 65. – С. 353-363.
Bharanikulangara Kuriakose. Particular Law of the Eastern Catholic Churches. – New York, 1996.
Commento al Codice dei Canonі delle Chiese Orientali // Pio Vito Pinto. – Citta dell Vaticano, 2001.
Erdo P. Storia della scienza del Diritto Canonico. – Roma, 1999.
Ferme B. Introduzione alla storia del Diritto Canonico. – Roma, 1998.
Ghirlanda Gianfranco. Introduzione al diritto ecclesiale. – Edizione Piemme, 1997.
Longo C. Scherillo G. Storia del diritto romano. – Milano, 1994.
Mori G., Salachas D. Ordinamenti giuridici delle Chiese Cattoliche orientali. – Mulino, Bologna, 2001.
Moselli Luciano. Introduzione alla storia del diritto e delle istituzioni ecclesiali. – Torino, 1992.
Nedungath G., Featherstone M. The Council in Trullo revisited // Kanonica. – 6. – Roma, 1995.
Nedungat G. Particular Codes and Catholicity // The Spirit of the Eastern Code. – Center for Indian and Inter-religious Studies Rome; dharmarm Publications, Bangalore, 1993. – P. 200-217.
Orsy Ladislav, SJ. Theology and Canon Law. – Collegeville, Minnesota: The Liturgical Press, 1992.
Salachas D. II Diritto canonico delle chiese oriental nel primo millenio. – Roma, Bologna, 1997.
Salachas Dimitros. Istuzioni di diritto canonico delle Chiese Orientali: Prospettive ecumeniche e limiti // Euntes Docete. – 49 (1996). – P. 229-265.
Zuzek I. Understanding the Eastern Code // Kanonica. – 8. – Roma, 1997.

Левицький Олександр Олександрович – доктор наук з богослов'я, доцент, професор кафедри богослов'я